

Všeobecne záväzné nariadenie mesta Nitra č. 04 / 2021 o verejnej zelene

Mesto Nitra v zmysle čl. 68 Ústavy SR a podľa § 4 ods. 3 písm. g) a § 6 ods. 1 a ods. 2 zákona SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov a ods. 5 písm. a) bod 2 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov, a podľa § 69 ods. 2 zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov vydáva toto všeobecne záväzné nariadenie o verejnej zelene na území mesta Nitra (ďalej iba „Nariadenie“).

PRVÁ ČASŤ ZÁKLADNÉ USTANOVENIA

Čl. 1 ÚVODNÉ USTANOVENIA

1. Účelom tohto nariadenia je vymedzenie podmienok pre udržiavanie, výsadbu a ochranu verejnej zelene na území mesta Nitra, ako jednej z významných zložiek životného prostredia.

2. Toto nariadenie stanovuje:

a) zásady a postupy pri výsadbe, udržiavaní, ochrane a obnove verejnej zelene,
b) práva a povinnosti fyzických osôb dočasne alebo trvalo žijúcich na území mesta, právnických osôb ako aj návštevníkov mesta Nitra, vo veci ochrany verejnej zelene.

3. Všetky činnosti, zásady a postupy súvisiace s výsadbou, údržbou a verejnou ochranou zelene musia byť v súlade s platným územným plánom, miestnym územným systémom ekologickej stability, generelom zelene, dokumentom starostlivosti o dreviny, Mestskou adaptačnou stratégiou na zmenu klímy a ostatnými záväznými dokumentmi mesta Nitra.

Čl. 2 VYMEDZENIE ZÁKLADNÝCH POJMOV

1. Zeleň podľa tohto nariadenia sú dreviny (stromy, kry a liany) a byliny (trávy a kvety) rastúce v prirodzenom alebo architektonicky upravenom prostredí na pozemkoch a ich častiach ako plošné útvary alebo ako solitéry.

Prvok zelene je strom, ker, záhon, živý plot, trávnik, skupina krov a stromov, aleja stromov pestovaných na plochách zelene alebo v prenosných nádobách.

Ochranný koreňový priestor dreviny je kruhová plocha pôdy pod korunou stromu, ktorá je vymedzená kružnicou s polomerom o 1,5m väčším ako je polomer pôdorysného priemetu koruny.

2. Verejnou zeleňou sa rozumie plocha zelene vo vlastníctve a v oprávnenom užívaní Mesta Nitra (katastrálne územia mesta Nitra). Jedná sa predovšetkým o parky, parčíky, zeleň obytných súborov, cestnú zeleň miestnych komunikácií a pod., resp. iný priestor prístupný verejnosti bez obmedzenia, ktorý bez ohľadu na vlastnícke vzťahy slúži na všeobecné užívanie, ak osobitný zákon neustanovuje inak.

- Plochy verejnej zelene sú vyšpecifikované v dokumente Generálny plán zelene pre mesto Nitra (Rudbeckia s.r.o., 2021).
- Verejnosti prístupnou zeleňou je plocha zelene vo vlastníctve, správe alebo užívaní fyzickej osoby alebo právnickej osoby, prístupná pre verejné užívanie tretím osobám.
- Vyhradenou zeleňou sa rozumie verejná zeleň, ktorej užívanie je obmedzené časom alebo druhom návštevníkov. Jedná sa predovšetkým o cintoríny, školské, športové, rekreačné plochy a zariadenia a pod.
- Súkromná zeleň sú plochy zelene vo vlastníctve fyzických a právnických osôb. Jedná sa najmä o záhrady rodinných domov, reštaurácií, podnikov, hotelov, inštitúcií, zeleň obchodných centier a pod.
- Predzáhradkou je zeleň ohraničená z jednej strany obvodovým múrom bytového domu, resp. jeho stavebnou súčasťou a z druhej strany chodníkom, spevnenou plochou alebo cestou a to, bez ohľadu na to, v koho vlastníctve sú pozemky, na ktorých sa predzáhradka nachádza.

- Vnútroblokom je plocha ohraničená stavebnými objektami resp. oplotením využívaná zväčša obyvateľmi priľahlých bytových domov, bez ohľadu na to, v koho vlastníctve sú pozemky, na ktorých sa vnútroblok nachádza.
- Oprávneným užívateľom pozemku pre účely tohto nariadenia sa rozumie fyzická alebo právnická osoba, ktorá užíva pozemok na základe vlastníckeho práva alebo na základe platných právnych predpisov, najmä na základe zmlúv alebo na základe rozhodnutí orgánov verejnej správy.
- Správca plôch zelene je každá fyzická alebo právnická osoba, ktorá má vo vlastníctve alebo užívaní zeleň, alebo je správou zelene poverená.

DRUHÁ ČASŤ SPRAVOVANIE A ÚDRŽBA VEREJNEJ ZELENE

ČI.3 SPRÁVA ZELENE

1. Správu zelene vykonáva jej vlastník, prípadne oprávnený užívateľ.
2. Správu verejnej zelene vykonáva Mesto Nitra, Mestský úrad v Nitre — odbor životného prostredia v spolupráci so Strediskom mestských služieb v Nitre. Mesto Nitra môže na spravovanie a údržbu verejnej zelene poveriť iný právny subjekt prostredníctvom zmluvného vzťahu.
3. Správa verejnej zelene na území mesta Nitry zahŕňa:
 - a) evidovanie, vyhodnocovanie a aktualizovanie údajov o stave verejnej zelene, aktualizácia pasportu plôch zelene v meste,
 - b) zabezpečovanie a spolupráca pri zabezpečovaní územno-plánovacích podkladov a dokumentácií,
 - c) posudzovanie a vydávanie vyjadrení k projektovým zámerom, účasť na územnom, stavebnom a kolaudačnom konaní, vydávanie stanovísk k územno-plánovacej, stavebnej alebo inej činnosti, ku kolaudácii stavieb dotýkajúcich sa verejnej zelene a k rozkopávkam vo verejnej zeleni v prípade potreby /trasovanie nových inžinierskych sietí vo významných plochách zelene - mestské a lokálne parky, nástupné zelené priestory pred významnými objektami, alejové výsadby, plochy vyhradenej areálovej a špeciálnej zelene a pod./
 - d) vypracovávanie podkladov pre rozpočet mesta, s prihliadnutím na aktuálne cenové relácie jednotlivých biotechnických a pestovateľských operácií v zmysle príslušných cenníkov,
 - e) posúdenie žiadostí a vydávanie súhlasu vlastníka alebo oprávneného užívateľa pozemku k výrubom drevín v súlade s platnými právnymi predpismi,
 - f) spoluprácu s orgánmi ochrany prírody a krajiny, štátnej správy, neziskovými organizáciami, samosprávou, správcami plôch zelene a obyvateľmi mesta Nitra,
 - g) evidovanie pozemkov pre náhradnú výsadbu drevín v zmysle zákona 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny.
 - h) kontrolovanie výkonu prác správcu zelene na plochách verejných priestranstiev vo vlastníctve a užívaní Mesta Nitra,
 - i) vedenie správnych konaní vo veci správy zelene,
 - j) podnety na ukládanie pokuty za porušenie ustanovení tohto nariadenia a všeobecných právnych predpisov vo veci ochrany zelene, podľa čl.7 tohto nariadenia,
 - k) spravovanie finančných prostriedkov /napr. finančná kompenzácia za výrub dreviny v zmysle zákona č. 543/2002 Z.z./ získaných pre ochranu a zveľaďovanie zelene Mesta Nitra.
4. Správca verejnej zelene je povinný viesť a aktualizovať vlastnú evidenciu o stave plôch verejnej zelene, napr. v spolupráci s Útvorom hlavného architekta prostredníctvom GIS Mesta Nitra.

ČI. 4 ÚDRŽBA ZELENE

1. Údržba zelene je jej nepretržité udržiavanie v dobrom kondičnom a zdravotnom stave tak, aby mohla plniť funkcie podľa svojho umiestnenia v urbánnom prostredí alebo vo voľnej krajine.
2. Verejná zeleň musí byť udržiavaná a zveľaďovaná podľa ekologických, urbanistických, estetických, biotechnických a bezpečnostných zásad. Plánovitá a pravidelná údržba verejnej zelene musí vytvárať vhodné podmienky pre optimálny rast a vývoj zelene.
3. Správca verejnej zelene zabezpečuje:

a) údržbu plôch zelene v takom zdravotnom a estetickom stave, ktorý nenarúša celkový vzhľad urbánneho prostredia. Údržba verejnej zelene zahŕňa najmä:

- polievanie mladej výsadby stromov, kríkov a záhonov v čase vlahového deficitu,
- kosenie trávnatých plôch,
- vyhrabávanie listovej opadanky v jesennom období,
- odstraňovanie buriny,
- ochranu proti škodcom a chorobám,
- obmedzovanie chemického posypu,
- odborné ošetrovanie drevín, kvetín a trávnikov,
- dopĺňanie uhynutých drevín za nové rovnakého alebo príbuzného druhu,
- ochranu a čistenie plôch verejnej zelene,
- minimalizovanie rušivých vplyvov okolia a podmienok, na ktoré živé prvky verejnej zelene reagujú nežiadúcim spôsobom, ako napr. rozkopávky vo verejnej zeleni a pod.

b) výkon odborných záhradno - technických a záhradníckych činností súvisiacich s výsadbou, ošetrovaním a ochranou všetkých prvkov a plôch zelene podľa zásad uvedených v odseku 2 tohto článku,

c) údržbu plôch zelene v súlade s platným územno-plánovacím podkladom tak, aby bol zachovaný charakter realizovanej výsadby. To znamená, pravidelnú údržbu zabezpečujúcu požadovanú veľkosť a tvar korún stromov, krov, živých plotov, záhonov. V prípade úhynu zabezpečí dosadbu rastlín,

d) údržbu veľkosti a tvaru zelene tak, aby nepresahovala na susediace pozemky, bol zabezpečený dostatočný rozhľadový trojuholník na miestnych komunikáciách a križovatkách a nebola ohrozená bezpečnosť cestnej premávky,

e) údržbu plôch zelene v takom stave, aby nedochádzalo k šíreniu burín a invázných rastlín (viď. príloha č. 2 vyhlášky MŽP SR č. 24/2003 Z.z. Zoznam invázných druhov rastlín).

4. Pokiaľ sa na pozemku alebo inej zaburinenej ploche vyskytnú invázne druhy rastlín, správca alebo vlastník pozemku je povinný zabezpečiť ich včasné odstránenie a likvidáciu invázných druhov rastlín na vlastné náklady. Vlastník alebo správca pozemku je povinný zabrániť ich ďalšiemu nežiadanejmu šíreniu na iné plochy či pozemky.

TRETIA ČASŤ

OCHRANA VEREJNEJ ZELENE

Čl. 5

OCHRANA VEREJNEJ ZELENE A JEJ UŽÍVANIE

1. Ochrana verejnej zelene je komplexná činnosť zameraná na udržanie jej ekologických a estetických funkcií v urbánnom priestore, v prírode a krajine a na predchádzanie jej neodôvodneného odstraňovania. Cieľom ochrany zelene je predchádzať a obmedzovať zásahy, ktoré ohrozujú, poškodzujú alebo ničia stav a podmienky rastu a vývoja zelene.

2. Plochy verejnej zelene sa nesmú vyňať, nesmie sa ich využívaním obmedziť alebo odstránením zrušiť plnenie okrasných a ekologických funkcií zelene, ak o tom nerozhodol orgán správy zelene — vydaním rozhodnutia, povolenia o vyňatí, obmedzení alebo odstránení.

3. Pri užívaní verejnej zelene je povinnosťou osôb zachovávať poriadok a čistotu a vyvarovať sa všetkého, čo by viedlo k jej poškodeniu, zhoršeniu jej rastu a vývoja, alebo k narušeniu či ohrozeniu účelu, ktorému verejná zeleň slúži.

4. Stromy, kríky a iné rastliny vyčnievajúce nad chodníky musia byť ostrihané do výšky 2,5 m, vyčnievajúce nad vozovku musia byť ostrihané do výšky 4,2 m a konáre prerastajúce cez ploty (príp. živé ploty) musia byť upravené na hranicu vlastného pozemku tak, aby neprekážali chodcom a neohrozovali bezpečnosť cestnej premávky. Dvory, záhrady, ich ploty a iné nehnuteľnosti, hraničiace s verejným priestranstvom, musia byť upravené a udržiavané tak, aby nečistota (blato, smeti, prach) neboli na verejné priestranstvo znášané (vetrom, vozidlami), prípadne splavované (dažďom, polievaním).

5. O sadovnícky neupravené, zaburinené plochy sú povinní sa starať oprávnení užívateľa a zabezpečiť ich pravidelné kosenie a údržbu.

6. Na plochách verejnej zelene sa zakazuje:

- a) poškodzovať nadzemné alebo podzemné časti stromov, kríkov a bylín (kvetov a tráv), vrátane ich stanovišťa,
- b) odcudzovať a trhať kvety, plody a iné časti rastlín,
- c) umiestňovať staveniskové zariadenia, skládky stavebných hmôt, predajné stánky, informačné, reklamné a propagačné zariadenia bez súhlasu správy verejnej zelene,
- d) znečisťovať plochy zelene akýmkoľvek odpadom a vykonávať všetky činnosti, ktoré obmedzujú rast a vývoj rastlín, funkciu a racionálnu starostlivosť o plochy a prvky zelene,
- e) vykonávať prevádzkovú alebo dopravnú činnosť (parkovanie, prejazdy, otáčanie vozidiel),
- f) vypaľovať drevitý alebo bylinný porast, lístie, rastlinné zvyšky a spaľovať akýkoľvek odpad,
- g) vylievať tekutý odpad pred prevádzkovými jednotkami ku stromom, na trávniky a ostatné verejné priestranstvá,
- h) svojvoľne zakladať nové výsadby drevín, záhony kvetín, úžitkové záhrady alebo inak zaberat' plochy zelene na verejných priestranstvách, svojvoľne zriaďovať chodníky a spevnené plochy,
- i) vo verejnej zeleni umiestňovať stánky, informačné a reklamné zariadenia okrem plôch k tomu určených mestom Nitra,

7. Na založenie novej a rekonštrukciu existujúcej zelene sa odporúča vypracovať projektovú dokumentáciu oprávneným projektantom, krajinným architektom alebo odborne spôsobilou organizáciou. Pri plochách s menšou výmerou, resp. menej významných plochách, je možné konzultovať založenie nových výsadiieb pred ich realizáciou s kompetentnými pracovníkmi mesta Nitra.

8. Projektanti, obstarávatelia (investori), stavebníci a ostatné fyzické alebo právnické osoby vykonávajúce akúkoľvek činnosť, ktorou sa mení spôsob využitia plôch zelene sú povinní dbať a riadiť sa ustanoveniami tohto nariadenia, ostatnými právnymi predpismi vo veci ochrany prírody a krajiny a Generálneho plánu zelene mesta Nitra.

9. Každá projektová dokumentácia stavieb a vegetačných úprav (s výnimkou pozemkov prislúchajúcich k individuálnej bytovej výstavbe — rodinné domy) musí obsahovať inventarizáciu skutočného stavu zelene a projekt záhradných a krajinných úprav.

10. Pred začatím stavby alebo stavebných prác je stavebník (investor) povinný dôsledne vyriešiť otázku existujúcej zelene a urobiť všetky opatrenia na jej zachovanie. Opatrenia na ochranu existujúcej zelene musia byť súčasťou schvaľovanej projektovej dokumentácie.

11. Pri vykonávaní stavebnej, prevádzkovej alebo inej činnosti na plochách verejnej zelene sú obstarávatelia (investori), stavebníci a fyzické alebo právnické osoby vykonávajúce tieto činnosti povinní:

- a) predchádzať poškodeniu a ničeniu drevín (debnenie kmeňov, vyviazanie konárov, podkopávanie koreňovej sústavy) a príslušenstva na plochách zelene,
- b) nevyhnutné a povolené zásahy do zelene vykonávať odbornými záhradníckymi úkonmi so súhlasom vlastníka alebo správcu plôch zelene,
- c) po odkrytí koreňovej sústavy drevín, vykonať opatrenia zamedzujúce usychaniu koreňov (zakrytie, zaliatie),
- d) po ukončení stavebnej alebo inej činnosti zabezpečiť odstránenie všetkého stavebného odpadu a zabezpečiť dovoz a rozprestretie biologicky činnej zeminy v minimálnej vrstve 20 cm na vopred skyprený terén. Sú povinní dodržiavať daný technologický postup zaručujúci optimálny vývoj vegetácie a odovzdať plochu správcovi verejnej zelene preberacím protokolom.

Základné požiadavky na kvalitu odovzdávaných objektov zelene sú:

- objekty zelene sú kompletne dokončené a vybudované v súlade s projektovou dokumentáciou, trávnaté plochy sú vyrovnané, bez kameňov, suťín a jedenkrát pokosené,
- jednotlivé dreviny sú odburinené, pôda okolo nich nakyprená, zavlažená, druhové zloženie zodpovedá projektovej dokumentácii,
- listnaté stromy sú opatrené opornými kolmi,
- spevnené plochy (chodníky, ihriská a pod.) sú vyčistené,
- drevené a kovové konštrukcie sadovníckych doplnkov sú opatrené ochranným náterom alebo inak povrchovo upravené,

- všeobecne musí byť odovzdávaná zeleň schopná následnej údržby a užívania primerane jej účelu a kategórii.

e) investor alebo správca zariadenia ručí za kvalitu úpravy zelene po rozkopávke, po dobu určenú zmluvným vzťahom odo dňa odovzdania príslušnému správcovi, vlastníkovi verejnej zelene,

f) pri hĺbení výkopov nezasahovať do ochranného koreňového priestoru dreviny. Ak to vo výnimočných prípadoch nie je možné zabezpečiť, musí sa výkop vykonávať ručne a nesmie sa viesť bližšie ako 2,5 m od päty kmeňa. Pri hĺbení sa nesmú prerušiť korene hrubšie ako 3 cm,

g) pri budovaní nových nadzemných vedení nesmú byť stromy obmedzované v raste. Prípadná nevyhnutná úprava korún stromov môže byť prevedená len spôsobom, ktorý nenaruší vývin stromu a podľa usmernenia správy alebo správcu verejnej zelene, a to právnym subjektom na to spôsobilým,

h) stavebníkov pri stavebnej činnosti v zeleni sa odporúča dodržiavať a riadiť sa:

- STN 83 7010 - Ochrana prírody, Ošetrovanie, udržiavanie a ochrana stromovej vegetácie
- STN 83 7015 - Technológia vegetačných úprav v krajine. Práca s pôdou
- STN 83 7016 - Technológia vegetačných úprav v krajine. Rastliny a ich výsadba
- STN 83 7017 - Technológia vegetačných úprav v krajine. Trávniky a ich zakladanie
- STN 83 7018 - Technológia vegetačných úprav v krajine. Technicko-biologické spôsoby stabilizácie terénu. Stabilizácia výsevom, výsadbami, konštrukciami zo živých a neživých materiálov a stavebných prvkov, kombinovanými konštrukciami
- STN 83 7019 - Technológia vegetačných úprav v krajine. Rozvojová a udržiavacia starostlivosť o vegetačné plochy
- Arboristický štandard 1. Rez stromov
- Arboristický štandard 2. Ochrana drevín pri stavebnej činnosti
- Arboristický štandard 3. Hodnotenie stavu stromov
- Arboristický štandard 4. Výsadba stromov a krov
- Arboristický štandard 5. Rez krov

i) Inžinierske siete pri uličnom a cestnom stromoradí nesmú byť umiestnené bližšie ako 150 cm od osi kmeňa stromu. Vzdialenosť plynového potrubia a teplovodu musí byť min. 2 m od osi kmeňa po okraj výkopovej ryhy,

j) Ak šírka chodníka neumožňuje uvedenú vzdialenosť dodržať, vzdialenosť sietí od jestvujúcej vzrastlej zelene musí byť min. 90 cm od osi stromu a vo vzdialenosti 150 cm z každej strany musí byť sieť podtunelovaná,

k) Na frekventovaných komunikáciách je nevyhnutné na ochranu pred zimným solením a parkovaním vozidiel vybudovať okolo stromov zvýšené záhony,

l) Novovybudované nadzemné vedenie nesmie obmedzovať stromy v raste. Pokiaľ jestvujúce nadzemné vedenie prekáža stromu, môžu sa koruny stromov upraviť len spôsobom, ktorý nenaruší vývin stromu. Odborné ošetrovanie uličných stromoradií vykonáva organizácia poverená správou zelene vlastnými kapacitami, alebo v rámci subdodávateľských vzťahov.

12. Odkaz na príslušné STN a Arboristické štandardy je vhodné implementovať i do zmluvných vzťahov týkajúcich sa investičnej činnosti mesta Nitra, resp. Správy a údržby mestskej zelene.

ŠTVRTÁ ČASŤ

ZODPOVEDNOSŤ ZA PORUŠENIE POVINNOSTI VO VECI OCHRANY VEREJNEJ ZELENE

ČI. 6

ŠKODY NA ZELENI

1. Za poškodenie zelene sa považuje poškodenie alebo zničenie plochy alebo prvku zelene.
2. Spôsobenú škodu na verejnej zeleni je povinný nahradiť každý, kto škodu spôsobil, fyzická alebo právnická osoba, prípadne zákonní zástupcovia maloletých, mladistvých alebo nesvojprávnych osôb. Škoda sa nahrádza, ak je to možné alebo účelné, uvedením poškodenej veci do pôvodného stavu.
3. Za škody spôsobené zvieratami zodpovedajú ich majitelia alebo tí, ktorí majú zvieratá v opatere.
4. Pri zistení poškodenia plôch a prvkov verejnej zelene je jej správca povinný bezodkladne oznámiť poškodenie mestu Nitra alebo Mestskej

polícii mesta Nitra.

5. Do doby vydania opatrení po zistenom poškodení je povinný správca, vlastník alebo užívateľ zelene urobiť opatrenia zabráňujúce ďalším škodám.

Čl.7 SANKCIE

Kontrolu dodržiavania tohto všeobecne záväzného nariadenia vykonáva mesto Nitra prostredníctvom mestskej polície a prostredníctvom poverených zamestnancov mesta Nitry.

Porušenie ustanovení tohto nariadenia je možné sankcionovať v zmysle osobitných predpisov.

PIATA ČASŤ ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

Týmto Nariadením o verejnej zeleni nie sú dotknuté práva a povinnosti vyplývajúce z iných právnych predpisov.

Na vydaní Všeobecne záväzného nariadenia mesta Nitry č. 04 / 2021 o verejnej zeleni sa Mestské zastupiteľstvo v Nitre uznieslo dňa 24.06.2021 uznesením číslo 213/2021-MZ a toto Všeobecne záväzné nariadenie nadobudlo účinnosť 15-tym dňom od jeho vyvesenia, t. j. dňa 27.07.2021.

Marek Hattas
primátor mesta Nitry

Mgr. Martin Horák
prednosta MsÚ v Nitre